

EDUSKUNNAN ULKOASIAINVALIOKUNTA 11.10.2017**HE 106/2017 vp, HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2018, ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALAN PÄÄLUOKKA**

- Ulkoasiainministeriön pääluokkaan 24. esitetään vuodelle 2018 yhteensä 1,092 miljardia euroa.
- Lisäystä verrattuna vuoden 2017 talousarvioon on 12 milj. euroa.
- Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa maamme kansainvälistä asemaa, turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia.
- Suomi edistää kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa.
- Nykyiselle toimintaympäristölle on ominaista muutosten nopeus ja ennakoimattomuus. Muuttoliike, Euroopan ja Itämeren heikentynyt turvallisuustilanne, kasvanut terrorismin uhka, talouden globalisaatio, maailmankaupan sisäänpäin kääntymisen uhka sekä ilmastonmuutos ja maailman eri alueilla edelleen vallitseva suuri köyhyys vaikuttavat toimintaamme ja ne tulee ottaa huomioon toimenpiteissämme. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen tarvitaan myös Suomen taloudellisten etujen edistämistä.
- Ulkoasiainhallinnon kannalta keskeiset painopistealueet ovat:
 - o Suomen ja suomalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen työskentelemällä Suomen, sen lähialueiden ja kansainvälisen turvallisuuden ja vakauden hyväksi
 - o Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän edistäminen
 - o Suomen kasvua tukevien avoimien taloussuhteiden edistäminen, suomalaisyritysten osallistumisen kansainväliseen kauppaan ja arvoketjuihin tukeminen
 - o Ihmisoikeuksien, tasa-arvon sekä demokratian vahvistamiseksi työskenteleminen
 - o Agenda 2030:n toimeenpanon edistäminen ja ilmastonmuutoksen torjumiseksi toimiminen.
- Tehokas ulkopoliittikka edellyttää ulkoasiainhallintoa, jolla on kyky vaikuttaa ja jonka asiantuntemukseen koko valtionhallinto voi nojata.

24.01.01 Toimintamenot

- Ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin esitetään 218,6 miljoonaa euroa, mikä on noin 1,8 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2017 talousarvioesityksessä oli.
- Laaja ja toimiva edustustoverkko on Suomelle välttämätön. Joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on tiedon ja vaikutusvallan lähde, joka lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia.
- Voimavaroja painotetaan maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomelle kasvaa.
- Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2018 (euroa)
 - Ministeriö, 856 henkilötyövuotta 69 530 000
 - o Toimintamenot 14 480 000
 - o Henkilöstömenot 55 050 000
 - Edustustot, 89 toimipistettä, 545 htv lähetettyä henkilöstöä ja 937 htv paikallisesti palkattua henkilöstöä 134 468 000
 - o Toimintamenot 68 209 000 (sis. paikallisesti palkattujen menot)
 - o Henkilöstömenot 66 259 000
 - Hallinnonalan toimialoitteiset yht. menot 14 640 000
 - Yhteensä 218 638 000
- Toimipisteiden lukumäärä alueittain: Eurooppa 30, Itä-alue 7, Aasia ja Amerikka 27, Afrikka ja Lähi-itä 20, sekä pysyvät ja erityisedustustot 5 toimipistettä.
- Toimintatavoissa otetaan huomioon myös yhteistyömahdollisuudet Pohjoismaiden, Baltian maiden ja EU:n ulkosuhdehallinnon kanssa sekä Team Finland –toimintamalli.
- Edustustojen roolia vienninedistämässä vahvistetaan tiiviissä yhteistoiminnassa tulevan Business Finland –organisaation kanssa.
- Ulkoasiainhallinnon tarjoamia kansalaispalveluja kehitetään ottamalla huomioon konsulipalvelulain muutokset ja hallituksen turvapaikkapolitiittinen toimenpideohjelma ja digitalisaatio. Paikkariippumattomaa viisumikäsittelyprosessia laajennetaan Venäjän lisäksi myös Kiinaan.
- Suomi toimii puheenjohtajana Arktisessa neuvostossa vuosina 2017–2019 ja Euroopan neuvostossa vuosina 2018 - 2019.
- Vuoden 2018 aikana valmistaudutaan myös Suomen EU-puheenjohtajuuteen vuonna 2019 sekä vietetään ulkoasiainhallinnon 100-vuotisjuhlavuotta.
- **Kipupisteet:**
 - o Kasvavat turvallisuusuhat ja –menot edustustoissa.
 - o Toimintamenojen sopeuttaminen laskevaan kehykseen voi vaarantaa edustustoverkon kattavuutta

24.01.74 Talonrakennukset

- Momentille esitetään 6,55 milj. euroa.
- Suurin yksittäinen hanke on New Yorkin kanslian vuokratilan vaihto ja muutostyöt.
- **Kipupiste:** Ulkomaan kiinteistömme alkavat rappeutua, investointirahoitus on riittämätön yli 200 milj. euron kirjanpitoarvoiseen ulkomaan rakennuskantaan.

24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot

- Ulkoasiainministeriön pääluokassa menoihin esitetään 52,56 milj. euroa (UM + PLM yhteensä 109,58 milj. euroa).
- Operaatioissa toimivan henkilöstömäärän arvioidaan v. 2018 olevan enintään noin 520 sotilasta.
- Suurimmat operaatiot ovat UNIFIL-operaatio Libanonissa, koulutusoperaatio Irakissa ja Resolute Support -operaatio Afganistanissa.
- Momentilla ei ole yhtään varalla olo -rahaa, joten kaikki uudet operaatiot edellyttävät lisärahoitusta täydentävässä talousarvioesityksessä ja/tai lisätalousarvioissa.
- **Kipupiste:** Rahoitus on kireä, varallaolorahan puuttuessa jokainen uusi päätös tarvitsee LTAE:n rahoitusta.

24.10.21 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan

- Tarkoitukseen esitetään yhteensä 15,36 milj. euroa hallinnonalan kehyksen mukaisesti.
- Operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan v. 2018 olevan noin 110 - 120 henkilöä.
- Suurin osa Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta suuntautuu EU:n operaatioihin.
- Määrärahaa saa käyttää myös sellaisen rauhanvälittämistoiminnan ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu, menoihin (500 000 euroa).

24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö

- Valtion kehitysyhteistyömenojen arvioidaan vuonna 2018 olevan yhteensä 886,3 miljoonaa euroa, joka vastaa tämänhetkisten ennusteiden mukaan noin 0,38 prosenttia bruttokansantulosta
- Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön esitetään yhteensä 546,3 miljoonaa euroa.
- Kehitysyhteistyössä panostetaan valtioneuvoston selonteon painopistealueisiin:
 - o naiset ja tytöt
 - o kehitysmaiden talous ja kestävät työpaikat
 - o demokraattiset ja toimintakykyiset yhteiskunnat
 - o kestävä veden ja energian saatavuus sekä ruokaturva.
- Suomi kiinnittää erityistä huomiota tyttöjen ja naisten oikeuksiin, mukaan lukien lisääntymisterveyteen. Alueellisesti Suomi painottaa Afrikkaa.
- Suomen kehityspolitiikka ja -yhteistyö perustuvat kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 toimeenpanoon Suomen ulkopuolella. Kehitysmaita tuetaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa, sekä edistetään globaalissa toimintaympäristössä tarvittavia muutoksia.
- Käyttösuunnitelman mukaisesti monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön ohjataan 169 miljoonaa euroa, maa- ja aluekohtaiseen kehitysyhteistyöhön ohjataan 133 miljoonaa euroa, humanitaariseen apuun 70 miljoonaa euroa, tukeen kansalaisjärjestöille 65 miljoonaa euroa ja Euroopan kehitysrahoitukseen 56,5 miljoonaa euroa.
- Hallitus pitää pitkän aikavälin tavoitteena kehitysrahoituksen nostamista YK:n tavoitteen mukaiseen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta.
- **Kipupiste:** BKT:n nousu on positiivinen asia, mutta aiheuttaa kehitysyhteistyön rahoituksen prosenttiosuuden pienenemisen 0,38 %:in.

24.30.88 Finnfundin pääoman korottaminen

- Momentille esitetään 10,0 milj. euroa uusien osakkeiden merkitsemiseen.
- Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset

- Kehitysyhteistyön finanssisijoituksiin esitetään 130,0 milj. euroa.
- Määrärahaa saa käyttää finanssisijoituksiin osana Suomen kehitysyhteistyötä.
- Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

24.90.50 Eräät valtionavut

- Momentille esitetään 1,34 milj. euroa.
- Määrärahasta 370 000 euroa on varattu kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukselle.
- Valtionavustuksista järjestetään erilliset hakukierrokset.

24.90.66 Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet

- Jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin esitetään 90 miljoonaa euroa.
- Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.
- Suurin osa määrärahasta kohdistuu Suomen maksuosuuksiin YK:lle.
- Kurssimuutokset vaikuttavat huomattavasti momentin määrärahatarpeeseen, sillä maksujen kokonaissummasta noin puolet on dollaripohjaista.

24.90.68 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (IBA)

- Momentille esitetään 1,8 milj. euroa hallinnonalan kehityksen mukaisesti.
- Toiminnassa painotetaan Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta 2017 - 2019 tukevia hankkeita.
- Hankkeet identifioidaan ja hallinnoidaan pääasiassa sektoriministeriössä. Hankerahoitus on vahvistanut Suomen osallistumista ja suomalaisen asiantuntemuksen käyttöä monenkeskisessä alueellisessa yhteistyössä.

12.24.99 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot

- Ulkoministeriön hallinnonalalle arvioidaan kertyvän 33,9 milj. euroa sellaisia tuloja, jotka eivät sisälly ministeriön toimintamenoihin.
- Tulot kertyvät mm. viisumien käsittelymaksuista, kiinteistöjen myyntituloista, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien, YK:n sotilaallisesta kriisinhallinnasta maksamista palkka-
usmenokorvauksista sekä kehitysavun palautuksista.

Team Finland ja Business Finland

- Finprota ja Tekesiä ollaan yhdistämässä Business Finlandiksi (BF)
 - o Tavoitteena on selkeämpi ja monipuolisempi palvelukokonaisuus, henkilöresursseja asiakaspalveluun sekä ulkomaanverkoston vahvistaminen.
 - o BF:n perustaminen ja sen aikataulutus ovat työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla.
- Ulkoasiainhallinnolla ja Business Finlandilla olisi rinnakkaiset ulkomaanverkostot, mutta toiminnallisen yhteistyön tiivistäminen.
- Team Finland (TF) säilyy yrityksille ja muille organisaatioille tarjottavien palvelujen ja palvelutoiminnan yhteisenä ohjaus- ja toimintamallina.
 - o Perustana ovat TF-vuosisuunnitelmat.
 - o Asiakkaille tuotettavan arvon edellytyksinä ovat TF-palvelujen selkeys, yhdenmukaisuus ja täydentävyys.
 - o Toimintamalli kattaa toiminnan suunnittelun, määrälliset ja laadulliset tavoitteet, priorisoinnin, resursoinnin, seurannan ja muut kysymykset
- Suurlähetystöjen ja konsulaattien tilaratkaisuissa pyritään ottamaan huomioon muiden TF-toimijoiden sijoittumismahdollisuudet edustustojen yhteyteen.
 - o Yhteiset tilaratkaisut edellyttävät kaikkien tiloihin sijoittuvien kumppanien sitoutumisen pitkäaikaiseen sijoittumiseen ko. tiloihin.
- Ulkomaanedustuston päällikkö toimii TF-maajohtajana
 - o Maajohtaja johtaa ja vastaa VS:n toteutuksesta ja koordinoi ulkomaantiimin toimintaa.
 - o Toiminta perustuu TF-vuosisuunnitelmassa määriteltuihin tavoitteisiin, toimintaan ja työnjakoon.
 - o Maajohtajan ja BF:n välillä on tiivis vuoropuhelu.